

Österlens

Naturskyddsförening

Program, hösten 2020

Ordföranden har ordet

Hej alla medlemmar och alla ni andra som läser det här.

Det känns som att vi under den gångna våren kommit en bit ifrån varandra, då vi strävat efter att hålla avstånd och begränsa storleken på våra folksamlingar. Vi i styrelsen har fått träffats digitalt när vi diskuterat läget inför våra programpunkter. Vi har hamnat i att det har varit bäst att ställa in. En hel del av de aktiva medlemmarna i ÖNF är i olika typer av riskgrupper och det har känts lämpligast att då inte ha aktiviteter som utesluter många från deltagande – vi vill ju ge alla lika möjligheter att delta.

Rimligen har detta inte hindrat er från att på egen hand vara ute och njuta i vår fantastiska natur och få följa våren och sommaren så här långt. Här i Rörum höll lövgrödorna konsert fram till mitten av juli. Idag har jag sett två tranor i en termiksskrub över byn, vilket är fler än de flygplan som har passerat. Det är verkligen nya tider och annorlunda. Det har nog inte undgått er att vi haft fler besök än någonsin ute i våra naturreservat – tydligast har det väl märkts i de mest frekventerade reservaten med fulla parkeringar och soptunnor. Väl ute i naturen finns det oftast plats för oss alla.

För övrigt jobbar Naturskyddsföreningen på som alltid med skogsfrågor, fossilbränslefrågor och naturresursfrågor. Det är kampanj för att rädda bina och ängens dag. På riksföreningens webbsida finns tips o råd, bl.a. finns en kort lista på saker du kan göra för att minska din klimatpåverkan. Den kan sammanfattas med, ”Res som en tjej, ät som en tonåring, och tänk som en förälder”.

<https://www.naturskyddsforeningen.se/5-satt-att-bli-klimatsmart>

Tala med vänner och bekanta om problematiken kring klimat, miljö och natur – får du svåra frågor så kan svaret finnas på Naturskyddsföreningens webbsida.

Nu ser vi fram mot hösten och vintern med ett spännande program anpassat med antalsplanering och lämpliga distanser till varandra. Min förhoppning är att vi snart ses på en ÖNF-aktivitet igen.

Thomas Hansson / ordförande i Österlens Naturskyddsförening

Svampexkursion söder om Brösarp

Söndag 06 september

I år blir det en svampexkursion utan någon expertguide, med fokus framför allt på våra vanliga matsvampar. Vi går runt i någon timme, eller hur länge vi kommer överens om; sedan samlas vi och går igenom våra fynd. Förhoppningsvis blir det nog för några läckra svampsmörgåsar till kvällen.

Dela gärna upp din korg i två fack – ett för dem du är helt säker på är ätliga och ett för dem du är osäker på (möjligen oätliga eller giftiga).

Vi samlas kl. 10.00 på parkeringen vid Andrarums orienteringsförenings lokal en dryg kilometer syd-sydväst om Brösarp, väster om stora vägen mellan Kristianstad och Ystad ([55°42'56.4"N 14°5'16.3"E](https://www.google.com/maps/place/55.7111111,14.2500000/@55.7111111,14.2500000,15z)).

Ta med en korg, liten kniv, svampbok och gärna någon du kan dela bil med. (Tänk på att coronaviruset troligen finns kvar – vi ska också hålla avstånd vid examineringen.)

Glöm inte att ta med fika!

Har ni frågor så tag kontakt med Margareta Wirén, 070–5356199.

Fågelvandring längs kusten

Söndag 27 september

Vi vandrar från Skillinge norrut längs kusten, förbi vikar och uddar som är kända i fågelskådarkretsar. Här flyger många fåglar förbi på sin flyttning söderut. I de sedimentrika vikarna hoppas vi se olika vadarfåglar—snäppor, pipare, beckasiner, spovar, brushanar, roskarlar... listan över vad som setts här vid den här årstiden kan göras lång. Efter knappt 3 kilometer når vi Gislövshammar. Medan vi fikar kan vi betrakta runda hål i klipphällarna; spår efter att man bröt kvarnstenar här på 1800-talet. Sedan promenerar vi tillbaka till Skillinge. Kanske har vi då turen att få se en dvärgbeckasin?!

Vi möts kl. 09.30 vid parkeringen i korsningen Branteviksvägen – Byggmästaregatan i den nordöstra delen av Skillinge ([55°28'32.5"N 14°17'8.6"E](https://www.google.com/maps/place/55.4833333,14.2833333/@55.4833333,14.2833333,15z)).

Ta med ryggsäck med fika, kikare, gärna en fågelbok.

Kontakt: Björn Lardner, 070–2687171.

Dressin mellan S:t Olof och Gyllebo

Lördag 17 oktober

Vi kommer i lugn takt trampa oss fram med dressin från stationen i S:t Olof och ner till den gamla stationen i Gyllebo. Där kan vi stanna ett tag och fika innan vi trampar tillbaka och anländer S:t Olof ungefär 4 timmar efter start. Tur och retur är det en sträcka av knappt 14 km som går genom en härlig och omväxlande natur. Har vi tur blir det också vackert väder. Man åker vanligtvis två på varje dressin – en som cyklar och en som sitter bredvid och bara njuter av turen. Blir den som cyklar trött byts man om.

ÖNF står för bokning och betalning av upp till 10 dressiner för 20 ÖNF-medlemmar (fullvärdiga såväl som familjemedlemmar). Vill du åka ensam får du betala 85 kronor; meddela det vid föranmälan. Icke-medlemmar betalar självkostnadspris (via ÖNF).

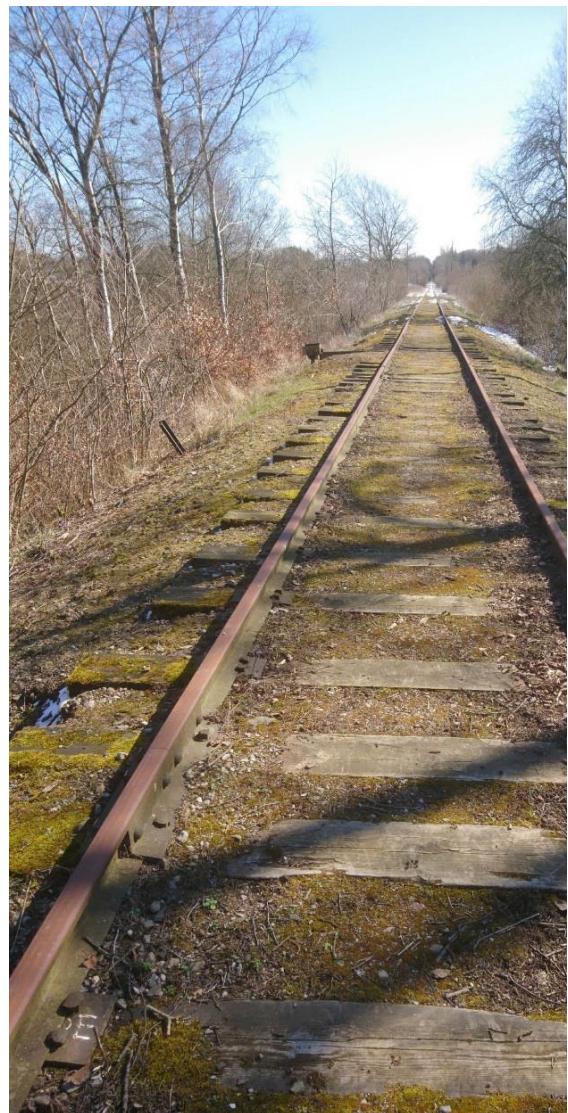
Här kan du läsa om dressinerna och turen:

<https://www.dressin.se/index.php/sv-se/dressincykling/sankt-olof-gyllebosjo/dressincykling-sankt-olof-gyllebosjo>

OBLIGATORISK och BINDANDE FÖRANMÄLAN senast onsdagen den 7:e oktober till Margareta Wirén 070–5356199. Ju tidigare du anmäler dig desto mindre risk att alla dressiner redan är bokade! *Uteblir du debiterar vi dej för kostnaden vi tvingas betala.*

Samling (för den som föränmält sig) på stationen i S:t Olof kl. 09:20.

Medtag fika och gärna någon likaså föränmäld person att dela vagn med. Något skönt att sitta på rekommenderas.

Banvallen söder om S:t Olof

Vandring längs Mölleån

Lördag 07 november

Vi följer med på den vandring som arrangeras av Leaderprojektet *Österlens sköna vattendrag* (vilket drivs av vattenråden i sydöstra Skåne). Under kunnig guidning får vi höra om regional samverkan i vattenfrågor samt vattenrådets arbete och insatser.

OBLIGATORISK FÖRANMÄLAN senast fredagen den 30:e oktober till Valentina.Zulsdorff@tomelilla.se eller via SMS till 0709958295

Samling (för den som föränmält sig) kl. 10.00 vid parkeringen intill Mölleåns utlopp i den norra kanten av Vitemölla ([55°42'4.2"N 14°12'15.8"E](https://www.google.com/maps/place/55.702778,14.216667/@55.702778,14.216667,15z)).

Medtag fika.

Stenshuvuds natur och historia

Söndag 06 december

Stenshuvud har en historia som sträcker sig mycket längre tillbaka än de 34 år som området varit nationalpark. Följ med på en promenad i området och lyssna på Thomas Hanssons berättelse om människor, djur och natur, från forntida dagar tills idag. Thomas är inte bara vår ordförande – han har även ett förflutet som tillsynsman i parken och kan därför allt som är värt att veta om den (och litet till).

Samling intill Naturum Stenshuvud kl. 10:00.

Ta med fika, i en ryggsäck.

Kontakt: Thomas Hansson, 0414–70677.

Havsörnar vid Tosteberga

Söndag 14 januari

Många brukar sluta upp till örnskådningen vid Tosteberga, som vi haft som vinterexkursionsmål i flera år – och varför ändra på ett vinnande koncept? Vi möts vid Tosteberga Bodar (hamnen) och skådar där en stund. Vanligtvis är det en månghövdad skara havsörnar som flyger runt mellan kobbar och skär. Sedan kör vi litet söderut till Landön och skådar ut över arkipelagen från andra hållet. Här brukar vi se bl.a. doppingar, och förra året flög en pilgrimsfalk förbi. På hemvägen kan vi stanna till längs landsvägen vid Yngsjö och leta bland alla de röda glador som kretsar runt traktens örnutfodringsplats efter någon rar brun glada. Gäss och sångsvanar brukar vi också se längs vägen.

Vi möts vid Tosteberga Bodar ([55°59'50.4\"N 14°26'42.6\"E](https://www.google.com/maps/place/55%59'50.4\)) kl. 10.00. Om du är i behov av skjuts så hör i god tid innan med Claes Hansson, 070–5129988, om plats eventuellt finnes i någons bil. (Vi utgår ifrån att alla som ber om skjuts är kärnfriska.)

Ta med jättevarma kläder (gärna vindtäta), mysse, halsduk, kaffekorg, kikare.

ÖNF tipsar om andra(s) aktiviteter

Utöver vandringen längs Mölleån (tillsammans med ÖNF, 07 november) arrangerar vattenråden i sydöstra Skåne flera andra å-vandringar denna höst. Följ med och hör om regional samverkan, vattenrådets insatser och resultat av det gemensamma Leaderprojektet *Österlens sköna vattendrag*. Gemensamt för alla aktiviteterna är att de startar kl. 10.00 samt att det är obligatorisk föranmälan (varvid du också får besked om mötesplatsen) – SMS:a eller maila till Valentina Zülsdorff en vecka i förväg! SMS: 0709958295; email: Valentina.Zuelsdorff@tomelilla.se

Här är en lista på datum och åar det gäller:

Lördag 05 september	Rörums norra å	(Se även nedan ang. <i>Rinnande vattnets dag</i>)
Söndag 13 september	Julebodaån	
Söndag 27 september	Tommarpsån	(OBS: samtidigt som ÖNF:s fågelvandring)
Söndag 04 oktober	Verkeån	
Söndag 11 oktober	Rörums södra å	
Lördag 24 oktober	Klammersbäck	
Söndag 25 oktober	Oderbäcken	
Söndag 08 november	Kvarnbybäcken	

Lördagen den 5:e september uppmärksammas också *Rinnande vattnets dag* på Naturum Stenshuvud med omgivningar, där ju Rörums norra å ingår (se ovan). Flera stationer med vattentema kommer att finnas. Valentina och naturums Simon Lundin berättar om de rinnande vattnen i nationalparken och på Österlen, medan Per Nyström demonstrerar elfiske och berättar om olika arter som lever i vatten. För mer information se www.stenshuvud.se eller kontakta Naturum Stenshuvud på tel. 0414–70882.

ÖNF:s hemsida och Facebook

ÖNF har en hemsida med bl.a. rapporter och bilder från olika aktiviteter. Adressen är <https://osterlen.naturskyddsforeningen.se/>

Vi finns också på Facebook. Om du "gillar" vår sida ökar chansen att du nås av aktuell information och påminnelser om våra aktiviteter. <https://www.facebook.com/OsterlensNaturskyddsforening/>

Styrelse och funktionärer för Österlens Naturskyddsförening

Ordförande: Thomas Hansson, 0414–70677 eller 070–9472677

Vice ordförande: Margareta Wirén, 0414–13115 eller 070–5356199

Sekreterare: Björn Lardner, 070–2687171

Kassör: Ingrid Popovics, 070–9630308

Ledamöter: Claes Hansson, 070–5129988, och Johannes Lancing, 073–4033447

Suppleant: Inge Erlandsson, 070–5375421

Revisorer: Agne Paulsson, 0414–71349 och Barbro Chiru, 0414–10013

Kontaktpersoner för valberedningen: Elisabeth Arvidsson, 0414–72388 eller 073–0657107, samt Lena Olsson, 076–8111343

Nya insektsarter har hittat till sydöstra Skåne

Vår omgivning är i ständig förändring. Med ett varmare klimat har vi på senare år sett somliga arter minska, andra öka i antal och utbredning. Den skånska insektsfaunan bjuder på flera exempel av det sistnämnda. Vid millenieskiftet fick både sälgskimmerfjäril och kartfjäril fotfäste i Skåne och har därefter spridit sig snabbt i sydsverige. Vi har dem även här på Österlen, framförallt norr om Simrishamn. Tryfjärilen har sedan 2016 kunnat beskådas vid Järavallen i västra Skåne; kanske den ligger i startgroparna för en liknande kolonisation?

Många trollsländor är skickliga flygare som kan färdas långt. Ibland dyker enstaka exemplar upp i Sverige utan att det resulterar i någon långvarigt etablerad population. Här på Österlen gästades vi 2019 av såväl karmintröslända (vid Flodahusdammen på Ravlundafältet) som brun kejsartrollslända (i Bäckhalladalen). Den blå kejsartrollsländan är etablerad i Skåne sedan 2006 och har spridit sig ända upp mot Stockholmsområdet. Nu är den en av de allra vanligaste trollsländorna här i Simrishamnstrakten! Den mindre kejsartrollsländan har setts i sydvästra Skåne årligen sedan 2011; under 2019 och 2020 har den setts i Bäckhalladalen samt vid vårt kommunala naturreservat Skansen.

Gräshoppor och vårtbitare är inte lika goda flygare som fjärilar och trollsländor, men Skåne har ändå förärats två nya arter hopprätvingar. Den långvingade lövvårtbitaren tycks etablerad i Benestads backar sydväst om Tomelilla, där det första exemplaret för Sverige observerades 2014. Flera fynd gjordes där i augusti och början av september 2018 och 2019, och förra året hittades den även vid Löderups strandbad samt väster om Svarte. Om du är snabb kanske du hinner kika efter den nu i början av september, strax efter att programmet landat i din brevlåda?

Att en så långvingad art som den långvingade lövvårtbitaren — googla efter bilder på *Phaneroptera falcata* och se själv — kan ha flugit för egen maskin till Sverige från norra Tyskland, där den spridit sig under de senaste decennierna, är kanske inte förvånande. Mer oväntat var fyndet 2017 på Ravlunda skjutfält av fältsyrsa, även den en kontinental art som också fanns på Bornholm till mitten av 1900-talet. Ett fynd av fältsyrsa i Hammenhög 1981 kopplades samman med en import av solrosfrön från Bulgarien. Kanske de ravlundska syrsorna liftat hit med något militärfordon som deltagit i en internationell övning? Ännu klarar de sig till synes bra på Ravlundafältet. Från mitten av maj till mitten av juli kan man höra deras kvittrande läte längs grusvägen som går mellan Haväng och Knäbäcksdösen. [Sök på YouTube efter *Gryllus campestris* så finner du filmer med spelande fältsyrssor.] Det är svårare att få syn på dem – blir de störda springer de ner i sina jordhålor.

Vem vet vad som dyker upp härnäst, eller var? Håll ögonen öppna!

För dej som ännu inte är medlem i Naturskyddsföreningen

Österlens Naturskyddsförening (ÖNF) verkar i Simrishamn med omnejd. Vi arrangerar främst exkursioner, men även studiebesök, föredrag och bildvisningar. Vi håller också ett öga på miljön.

Som medlem i ÖNF är du samtidigt medlem i Naturskyddsföreningen och får tidskriften Sveriges Natur – antingen hem i brevlådan eller digitalt.

Medlemmar får 10% rabatt på resor med SJ genom att logga in via Naturkontakt – Naturskyddsföreningens portal för medlemmar.

Du kan lösa medlemskap via webben,

<https://www.naturskyddsforeningen.se/vad-du-kan-gora/butiken/medlemskap/>

Om du bor i Simrishamns kommun blir du automatiskt slussad till ÖNF.

Vill du bli medlem i krets på *annan* ort än din hemkommun kan du sedan kontakta

medlem@naturskyddsforeningen.se

...och be dem att flytta ditt medlemskap till önskad krets. Det finns även kretsar i Tomelilla, Ystad, Kristianstad, och andra skånska kommuner.

Kom gärna och prova på; du måste inte vara medlem för att delta i våra evenemang.

Vi ses!

Programsammanfattning

Söndag 06 september	Svampexkursion
Söndag 27 September	Fågelvandring längs kusten
Lördag 17 oktober	Dressincykling S:t Olof – Gyllebo – S:t Olof
Lördag 07 november	Vandring längs Mölleån
Söndag 06 december	Stenshuvud
Söndag 14 januari	Örnar vid Tosteberga

